

«Ақтөбе қаласының білім бөлімі» ММ
«Әдістемелік кабинет» КММ
«№45 Алтын балл бөбекжай-балабақшасы» МККК

«Ақтөбе қаласының білім бөлімі» ММ
2023 жылғы «11» 09
№ 118 бұйрығымен
БЕКІНДІ

БАҒДАРЛАМА
«Түрлі – түсті болулар»
(ортанғы, ересек топтар)

Ақтөбе - 2023 жыл

Бағдарлама негізі: Эйнштейн Д. Творческая игра: от рождения до 10 лет -
Москва, 1995 год.

Құрастырған: М.Т.Қалбина – бейнелеу өнерінің мұғалімі

№45 «Алтын бала» бөбекжай-балабақшасының педагогикалық кеңесі
отырысында «Түрлі-түсті бояулар» бағдарламасы талқыланды және
бекітілді.

31.08.2023 ж.

Хаттама № 1

№45 «Алтын бала» бөбекжай-балабақшасының меңгерушісі:

Қалалық сараптау комиссиясының отырысында «Түрлі-түсті бояулар»
бағдарламасы мақұлданды.

Хаттама № 1

08 09 2023 ж.

Сараптау комиссиясының төрайымы:

A handwritten signature in blue ink is written over a blue circular official stamp. The stamp contains the text "И.Т.Қалбина" and other illegible details.

**№ 45 «Алтын бала» бөбекжай-балабақшасы бейнелеу өнерінің мұғалімі
Калбина Мира Тасболатовнаның
3-4 жастағы балаларға арналған
«Түрлі-түсті бояулар» бағдарламасына**

ПІКІР

Калбина Мира Тасболатовнаның аталмыш бағдарламасы балаларды дәстүрлі емес сурет салуға үйретіп қана қоймай, олардың қиялын дамытуға ұжыммен біріге жұмыс жасауға, бір-біріне көмек беруге үйрететін бағдарлама.

Әр тақырыпқа сәйкес бағдарламаға сүйене отырып, белгілі бір заттардың немесе өз қиялындағы заттардың суреттерін дәстүрлі емес әдіспен салу, белгілі бір ережелерге сай жасауға бағыттауды өскере отырып құрылған. Дәстүрлі емес сурет салу жезінде қауіпсіздік ережелері балалардың жас ерекшеліктеріне сай алынған.

Статистикалық ақпараттарға сүйене отырып балалардың дәстүрлі емес әдіспен жұмыс жасау кезінде қиялдары көбейіп, сонымен бірге қолдың ұсақ моторикалық нүктелері дамытыны анықталды. Сондықтан «Түрлі-түсті бояулар» атты бағдарламаны балабақша педагогтарына көмекші құрал ретінде пайдалануға болады деп есептеймін.

**Қ.Жұбанов атындағы
АӨМУ профессоры,
педагогика ғылымдарының
докторы**

Түсінік хат

Өзектілігі: Мектепке дейінгі жас – бұл балалардың нәтижелі іс – әрекеттің сезгіншілік кезеңі: бейнелеу, мүсіндеу, жапсыру және құрастыру. Оларда балақай қоршаған ортаға деген өзінің көзқарасын білдіре алады, шығармашылық қабілетін, ауызекі сөйлеу және логикалық ойлауып дамытады.

Балалардың бейнелеу шығармашылығы – жарқын, тамаша бейнелер әлемі. Ол үлкендерді өзінің бала тікелігімен, өзіндігімен, қиял бүліктерімен жиі таң тамаша қалдырады. Мектепке дейінгі балалар көп және үлкен мқмдаспен сурет салады. Нәтижелі іс – әрекетте балаларда бейнелеу өнеріне тұрақты қызығушылығы қалыптасады, қабілеттерін дамытады.

Мектепке дейінгі балаларға бейнелеу өнері қызықты және құмарлана істейтін сабақтың бірі болып табылады, кішкентай адамның бұл ең қол жетімді әрекеттің түрі. Бала әлі оқу да, ән айта да алмайды, бірақ парақта сызбайлауларды қызығып салады. Осындай сабақтарда балаға бағыт бере отырып, қолдау көрсетіп көп нәрсеге қол жеткізуге болады. Сурет салу процессінде бақылаушылық, эстетикалық қабылдау, көркем талғамын, шығармашылық қабілеттері жетіледі. Негізгі ойды жай білдіруге болады: балалар сурет салғанда денесін, жанын және ақыл ойын дамытады.

Жұмыстың мақсаты: дәстүрлі емес сурет салу құралдарымен балалардың көркем – шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Негізгі міндеттері:

Дәстүрлі емес сурет салу тәсілдер туралы түсініктерін кеңейту.

Қоршаған шындыққа эстетикалық қырым – қатынасты қалыптастыру.

Әлемді көру және суретшілердің көзімен әлемге қарау, Сұлулықты жасау қабілеттерін дамыту.

Эстетикалық талғамын қалыптастыру.

Шығармашылықты және қиялдың, елестеуін, бақылаушылықты,ассоциативті ойлау қабілетін және құмарлығын дамыту.

Балаға әлемді өзінің көзқарасымен, қол жетімді көркемдік құралдарымен көрсетуге еркіндік беру.

Дәстүрлі емес техникалар – бұл қиялға, шығармашылыққа, дербестік танытуға, талаптануға, даралығын білдіретей дамуына серпін. Дәстүрлі емес техникаларын пайдаланып сурет салуы мектепке дейінгі балаларды шаршатпайды, оларда жұмысты орындауға бөлінген уақыт ұлғиғына жоғары белсендік және жұмысқабілеттілігі сақталады.

Дәстүрлі емес техникасы баланың дамуына көмектеседі:

Тактильдік қабылдауын және ұсақ қол моторикасын;
Қағаз бетінде кеңістікті бағдарлау, көз және визуалды қабылдауына;
Зейін және шыдамдылыққа;
Бейнелеу дағдылар мен іскерліктеріне, бақылаушылыққа, эстетикалық қабылдауына, эмоциялық қайырымдылығына.

Бағдарлама ортаңғы және ересек жастағы балаларға арналған, 1 жыл мерзімге.

Жылдық жүктемесі – 72 сағат, апталық жүктемесі 2 – сағат.

Тақырыптық жоспар

№	Тақырыбы	Бағдарлама мазмұны	Сағат саны
1	«Күз»	Саусақтармен сурет салу техникасымен таныстыру. Жапырақтардың суретін салуға және күзгі жапырақтардың түстерін өздігінен анықтауды үйрету, табиғатты күтіп, аялауға тәрбиелеу.	2
2	Жүзім шоғы, қызыл және қара қарақат	Жеміс-жидек даярдауы туралы балалардың білімін нығайту. Өсімдік шоғын саусақпен бейнелеу әдісімен және жапырақ көшірме әдісімен бейнелеуге үйрету. Әр түрлі техникасын пайдаланып бейнелеу нұсқаларын таңдаған кезде балалардың творчествосын дамыту. (Саусақпен бейнелеу өнері)	2
3	Күзгі көбелек. Қош бол жаз!	Балалардың көбелек туралы білімін нығайту. 2-3 түрлерді анықтау (ақ көбелек, көк көбелек, крапивница). Балаларды көбелек салудың екі әдісін үйрету: түрлі-түсті монотипия техникасымен және табан ізін түсіру. Пайда болған кесіндіні контур бойынша кюю. Түрлі-түсті колорит арқылы жауып қалған көңіл күйін, жабырқанды көңілді жеткізу іскерлігін дамыту. (түрлі-түсті монотипия, табан ізін түсіру)	2
4	«Жаздың сыйлықтары»	Өткен жаз туралы балалардың түсініктерін қалыптастыру. Жидектерді бояумен саусақтар көмегімен бояуға үйрету. Көркемдік манеріне тәрбиелеу.	2
5	Күзгі ағаштар	Балаларға табиғаттың мезгілдерін өткеруін байқауды үйрету. Ағашты аэрография техникасымен кескіндеуді үйрету (трубочка арқылы түсті үру). Балаларға фонды кескіндеу көгілдір-аспан, сұры-жер іскерлігін нығайту. Күзгі көңіл-күйін суретке түсіру іскерлігін дамыту. Аэрография	2
6	«Шөп арасындағы бақбақтар»	Табиғат құбылыстардың эстетикалық қабылдауын және бейнелеу техникасын – саусақтармен сурет салу жетілдіру. Бақбақты пейзажда бейнелеп жасауында әртүрлі материалдар пайдаланып композиция сезімін және реңк сезімін дамыту.	2

Г. Мамед

7	«Жанбыр»	Балаларды ыргакты композиция жасауды үйрету. Сурет салудың әр-түрлі техникасымен таныстыруды жалғастыру(саусақпен сурет салу). Үрлеу техникасымен таныстыру. Жанбырдың мінезін жеткізе отырып, суретін салуға үйрету (ұсақ тамшылар, қатты жауын). Балалардың табиғатты тани білу, және бейнелеу өнерінде өз әсерін көрсетуге тәрбиелеу.	2
8	Сиярлы сауып юас	Балаларды жаңа бейнелеу материалы тіс пшетасының көмегімен қысқы табиғаттың суретін жеткізуді үйрету. Ақшақар, шырша, үй ағаш салу іскерлігін шығайту. Балалардың бейнені қабылдауын шығармашылығын дамыту.Левкас	2
9	«Жеміс тостағаны»	Балалардың түске көсетін маңызды зат ретінде қалыптастыру , оларды өзлігінен түс таңдауына жеткізу. Стандартты емес техникалық әдісіне – баспаны пайдаланып бейнелеуге үйрету.	2
10	«Ол не болуы мүмкін?»	Балаларды бейнелеудің жаңа техникасы бір түсті монотониямен таныстыру. Балаларды бір түсті монотония техникасымен бейнелеуді үйрету. Альбомдағы қағаздың жартысына тамшыны түсіру, акварель немесе тушты жағу. Содан соң екінші жартысына жағу. Пайда болған заттары бейнелерден таныс заттарды тануды үйрету, оларды детальдармен жопықтыру. Фантазиясын дамыту. Бір түсті монотония	2
11	«Әдемі тәрелкі»	Саусақты батыру әдісімен сурет салуды үйретуді жалғастыру. Көк және қызыл түсі туралы білімін бекіту.	2
12	«Аққалалар»	Баспамен сурет салу таныстыруды жалғастыру. Балаларға мереке алдындағы қуанышты көңіл –күйін көтеру, ұнамды эмоцияларды жасау. Бейнелік ойлау және ой қиялын дамытуды жалғастыру.	2
13	«Шырша»	Балаларды «түрту» техникасымен сурет салуға үйрету.Түстерді қабылдау, өз композициясы үшін тиісті түс үлесімін таңдауға дамыту. Шыдамдылыққа, ұқыптылыққа, іс – әрекетіне қызығушылықпен қарауға тәрбиелеу.	2

14	«Алақанның сиқырлы айналуы»	«Алақанмен сурет салу» техникасымен таныстыру. Белгілі бейнеге келтіруге үйрету. Шығармашылық қабілетін және қиялын дамыту.	2
15	«Ақ қоян отыр»	Оның өзіне тән ерекшеліктерін жеткізіп, бояу дағдыларын қалыптастыру. Балауызды пайдаланып сурет салуды үйрету. Өз бетімен инет танытуды және шығармашылық қасиетіне тәрбиелеу.	2
16	«Бұтақтағы шамшық»	Мақта оранған таяқшалармен сурет салуды үйрету. Құсқа тән ерекшеліктерін жеткізуді қалыптастыру, дөңгелек нысанды суретке салуды үйрету. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.	2
17	«Қар жауын тұр»	Мақта оранған таяқшалармен сурет салуды үйретуді жалғастыру. Түсіп жатқан қарды байқауды үйрету, мақта оранған таяқшамен елестету, шығармашылық қиялды дамыту, бейне қабылдауды дамыту. Сұлулыққа сүйіспеншілікпен қарауға тәрбиелеу.	2
18	«Қар бүршігі»	Суретте қыс бейнесін жеткізуді қалыптастыру. «Үрлеу» техникасымен сурет салуды үйрету. Қысқы табиғаттың әдемілігін көруге тәрбиелеу.	2
19	«Көгершіндер»	Алақаннан ізін параққа қалдыру арқылы дәстүрлі емес әдіспен сурет салуды үйрету. Сонына дейін салынбаған бөлшектерді аяқтауға тәрбиелеу.	2
20	«Шетен»	Дәстүрлі емес сурет салу техникасы: түрлі көркем техникаларды үйлестіре отырып (саусақпен сурет салу, құстар бейнесін жапсыру) арқылы құстар мен өсімдіктерге эстетикалық – адамгершілік қарым – қатынасқа тәрбиелеу. Балаларды ұйымдауға, көмек көрсетуге, инет білдіруге, ықылас білдіруге тәрбиелеу. Сурет салу және жапсыру дағдыларын (ұқыпты жұмыс жасау, қылақшымды дұрыс ұстау, жапсыруға арналған клеенкаларда жұмыс жасау) бекітуге жалғастыру.	2

Handwritten signature

21	«Мен суретшімін»	Балаларға өз бетінше бейнелеу техникасын тандап жұмыстануға мүмкіндік беру. ТРИЗ элементтерін дұрыс пайдалану дағдыларын бекіту. Өз еркімен шығармашылықпен жұмыс жасауға баулу. Өзін, бірін-бірі дұрыс, әділ бағалауға тәрбиелеу. Бейнелеу техникасының барлық түрлері.	2
22	«Аяз өрнектері»	Балалардың аязды өрнектерді суретке салу іскерліктерін дамыту. Туынш. + балауыз техникасын меңгеруге көмектесу. Бақылаушылыққа, көргенін шығармашылықта көрсетуге дамыту. Қиялын, бейнелі ойлау, түстерді қабылдау, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту. Туған табиғаттың сұлулығына сүйіспеншілікпен қарауға, жұмысты орындау кезінде ұқыптылық пен жігерлікке тәрбиелеу.	2
23	«Аққу»	Бейнені алақан арқылы салу мүмкіндігін көрсету. "Принт" (бастырма) техникамен таныстыруды жалғастыру. Қабылдау қабілетін дамыту. Табиғатқа деген қызығушылығын көрсетуге, өз ұсыныстары мен жерлерін бейнелеу өнері сабағында көрсетуге тәрбиелеу.	2
24	«Жөкею»	Балаларға объект бейнесін таң құрылымын, оның ең айқын пайдасын (мөлшері, үлгідегін) жеткізуге мүмкіндік беретін жаңа тәсілін – көбік жөкемен сурет салу игеруді көмектесу. Балаларды суретке балалық кезінен таныс обьаншықтың бейнесінің бөліктерінің пішінін, олардың салыстырмалы шамасын, орналасуын, түсін бейнелеп салу іскерліктерін бекіту. Балалардың шығармашылық қиялдарын дамыту, шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін жағдай жасау.	2
25	«Күн»	Алақанмен, саусақтармен сурет салу үйретуді жалғастыру. қол – моторикасын, шығармашылық қабілеттерін дамыту. Балаларға ұйқыдан ошып тұрған күннің көркем бейнесін түсінуге көмектесу, сөздік қорын жандандыру.	2

А. Мам

26	«Анама сыйлык Раушангүл»	Ұсынған үлгі бойынша парақ бетінде бастырма басу үйретуді жалғастырып бейнеленген объектінің негізгі белгілерін жеткізу, тіке сызықтарды бенелеу үйретуді жалғастыру, түс гаммасын ойлап табу үйретуді жалғастыру. Шығармашылық қиялын, ұқыптылықты, сенімділікті, дербестікті, бастамашылдықты, қиялын дамыту.	2
27	«Бәйшешек»	Балаларды алақанмен, саусақтармен сурет салуды үйретуді жалғастыру. Алақанды және саусақтарды пайдаланып, гүлдің бейнесін, оның құрылысын және пішінін жеткізіп көрсетуге үйрету. Тіке сызықтарды жүргізуге үйретуді жалғастыру. Түстер туралы білімдерін бекіту (сары, жасыл). Ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамыту. Қол моторикасын дамыту. Табиғатты аялауға, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	2
28	«Көктем»	Бастырмамен сурет салу техникасы (картон, поролон), қатты қылқаламмен түрту тәсілі, қылқаламды параққа жой батыру тәсілі, мақта оранған таяқшымен сурет салу арқылы балалардың шеберлігін және дағдыларын жетілдіру. Ырғақты, композиция сезімін, қиялын дамыту. Табиғатқа эстетикалық көзқарасқа гүлдер бейнесі арқылы тәрбиелеу, жұмысын орындағанда эстетикалық мәнеріне және ұқыптылыққа тәрбиелеу.	2
29	«Ғарыш»	Балаларды жаңа тәсілмен (шашыранды) таныстыру. Ғалам туралы түсінік беру. Жерді аялауға тәрбиелеу.	2
30	«Торғайлар көк суда шашырап жүр»	Балаларды дымқыл, қатты қылқаламмен «түрту» тәсілімен сурет салуды дағдыландыру, торғайлардың үрпек қауырсаңдырын парақ бетіне електеуге үйрету. Шығармашылық қиялын дамыту. Балалардың назарын, танымдық белсенділігін, бейнелі және логикалық ойлауын дамытуға жәрдемдесу. Қоршаған әлемді танып білуге қызығушылығына тәрбиелеу.	2

Г. Илья

31	«Бұтақтағы бүршіктер»	Балаларды дәстүрлі емес сурет салу техникаларды пайдалану іскерліктерін жетілдіру. Балалардың дербестігін, эстетикалық қабылдау, шығармашылық қабілеттерін дамыту. Дәстүрлі емес бейнелеуге қызығушылығына және табиғатқа қызығушылықпен қарауға тәрбиелеу.	2
32	«Көктем пейзажі»	Көктемгі белгілері туралы балалардың білімдерін жүелеу. Табиғаттың өзара байланысын орнатуға үйретуді жалғастыру. Байланыстырып, диалогтік сөлеуді дамыту, сөздік қорын дамыту. Балаларды әр түрлі мезгіліне байланысты ағаштарды бейнелеуге үйретуді жалғастыру. Орындаған жұмысымен сүйсінуге, эстетикалық сезімге, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	2
33	«Терезенің алдында отырған мысық»	Ұнтақ жармамен сурет салу іскерліктерін қалыптастыру; суретті бүкіл беттің бетіне салу, желіммен желімдеуге. Балалардың шығармашылық қабілеттерін, қиялын және қоршаған орта қабылдауын дамыту. Ұсық қол моторикасын дамыту. Үй жануарларына мейірімді және нәзік қарым – қатынасқа тәрбиелеу. Жұмыс орындау кезінде ұқыптылықпен, тырысып жасауға тәрбиелеу.	2
34	«Көктемдегі аспан»	Балаларды аспанды «Сулы» түс созылу тәсілімен сурет салуға үйрету, ағаштарды бейнелеу техникасын бекіту. Шығармашылық қиялын дамыту. Қоршаған табиғаттың сұлулығын байқауға тәрбиелеу.	2
35	«Балықтар суда жүзіп жүр»	Балалардың бейнеге қызығушылығын арттыру, әр түрлі тәсілмен көрсетуге талаптану; трафарет бойынша жобасын сызуда, мақта оранған таяқшалар арқылы бояумен сурет салуды үйрету; түрлі түсті үйлесімі контрасты жолмен жобаның мәнерлігіне қол жеткізу; балықтар туралы балалардың түсініктерін кеңейту; балықтардың тіршілігіне қызығушылықтарын арттыру.	2

Т. Мам...

36	«Жаңы шаалгын»	<p>Балаларды маусымдык өзгөрістерді иттууга, байкауга және өзара карым – катынасын орнатуга үйрөтү, балалардын жаз туралы білімдерін жүөлөндүрү, жаз мезгілінде өсетін гүлдөр туралы түсініктерін нақтылау, табият аясында жүріс – тұрыс ережелерімен таныстыру, балаларда табиятка деген кызыгуушылык сезімін тудыру, онын сүлүдүгүн көрө білу іскердігін калыптастыру, «түрту» техникасымен сурет салуды таныстыруды жалгастыру.</p>	2
Барлығы		72 сагат	

Handwritten signature